

- на снижение уровня тревожности, повышения стрессоустойчивости, скорости переключения внимания и простой зрительно-моторной реакции больше влияют занятия игровыми видами спорта.

Таким образом, существует обширная исследовательская литература по вопросам физического здоровья студентов, проблемам уровня двигательной активности и решению задач по рационализации физической активности студенческой молодежи.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ:

1. Абызова Т.В. Уровень здоровья студентов с различным режимом двигательной активности // Вестник Южно-Уральского государственного университета. - 2010. - Вып. 22. - № 6 (182). - С. 127-131.
2. Бороздинская А.В. Адаптация студентов к физическим нагрузкам // Наука, образование, общество: тенденции и перспективы развития: материалы VI Междунар. науч.-практ. конф. - Чебоксары: ЦНС «Интерактив плюс», 2017. - С. 247–249.
3. Баканова А.Ф. Формирование здорового образа жизнедеятельности и проблема индивидуализации физической подготовленности студенческой молодежи // Физическое воспитание студентов, 2012. - № 1, - С. 8-12.
4. Попова Н.В. Значение физической культуры и спорта в повышении работоспособности студентов в процессе учебной деятельности // В сборнике: Ценностные ориентации молодежи в условиях модернизации современного общества. Сборник научных трудов. Редактор Лизунова Г.Ю. – 2017. – С. 22-27

УДК 796:378.147

Салатенко Иван Александрович
Сумський національний аграрний університет,
Вербицький Валентин Вікторович
Сумський державний університет
(Суми, Україна)

МОТИВАЦІЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ДО ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У СУМСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Анотація: Стаття присвячена огляду різних культур іноземних студентів: Китаю, ісламських країн - Туреччини і Арабських Еміратів, та Африки. Вивчення їх мотиваційних пріоритетів та практики їх країн до занять з фізичного виховання. На основі аналізу індивідуально отриманих даних виявлено найбільш актуальні питання, що могли б бути застосованими у вже існуючих умовах Сумського національного аграрного університету.

Ключові слова: фізичне виховання, іноземні студенти, мотивація.

Салатенко Иван Александрович
Сумский национальный аграрный университет,
Вербицкий Валентин Викторович
Сумской государственной университет
(Сумы, Украина)

МОТИВАЦИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ К ЗАНЯТИЯМ ПО ФИЗИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ В СУМСКОМ НАЦИОНАЛЬНОМ АГРАРНОМ УНИВЕРСИТЕТЕ

Аннотация: Статья посвящена обзору различных культур иностранных студентов: Китая, исламских стран - Турции и Арабских Эмиратов, и Африки. Изучение их мотивационных приоритетов и практики их стран к занятиям по физическому воспитанию. На основе анализа индивидуально полученных данных выявлены наиболее актуальные вопросы, которые могли бы быть применены в уже существующих условиях Сумского национального аграрного университета.

Ключевые слова: физическое воспитание, иностранные студенты, мотивация.

Annotation: The article is devoted to the review of various cultures of foreign students: China, Islamic countries - Turkey and the Arab Emirates, and Africa. Studying their motivational priorities and practices in their countries for physical education. On the basis of the analysis of individually obtained data, the most urgent issues were identified that could be applied in the existing conditions of the Sumy National Agrarian University.

Key words: physical education, foreign students, motivation.

Вступ. Згідно останніх педагогічних та психологічних досліджень - штучне відтворення попереднього етносередовища значно покращує змотивованість та активність студентів до рухливих ігор, змагань, збільшує зацікавленість до занять спортом. Іноваційні засоби навчання студентів розглядало багато українських науковців: Анохін Е.М., Конкіна М.А., Коноплева Е.Н. Такі автори як Ільїн А.А., Марченко К. А., Капилевич Л. В. Пропонують запровадити новітні форми занять руховою активністю, а щодо змісту навчання - зміни пропонували Холодова Г. Б., Міхеєва Т. М., Жукова О. Л., Захаріна Є. А. Загальновідомо, що будь-яка діяльність проходить більш ефективно, коли вона більш мотивована [2].

Періодики багато, та ми не змогли знайти описаного процесу формування мотивації іноземних студентів, з залученням їх попереднього етносередовища. Чередніченко А. В. У своїй роботі писав про програму активностей та заходів, що була визначена як найбільш близька за предметом дослідження до данної теми.

Вже досить давно встановлений зв'язок етносу та особистісної мотивації, поведінки, ставлення до будь-якого виду занять. Досить великий відсоток студентів Сумського національного аграрного університету складають іноземні студенти з різних куточків світу: Африка, Арабські Емірати, Туреччина, Китай, Казахстан, Іран, тощо. Всі вони мають кардинально різну культуру, індивідуальний набір етнічних диспозицій який потрібно направити до спільної програми занять. Таким чином, ми вважаємо це питання актуальним та нагальним в умовах інтеграції та реформ освіти оскільки залучення іноземного досвіду та навички роботи з студентами поліетнічних груп покращать програми з фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

Мета дослідження: сформувати мотивацію у студентів різних країн до занять з фізичного виховання, спортивних заходів, тощо.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати сучасні методи залучення студентів до занять з фізичного виховання, визначити особливості окремих культур.

2. Обґрунтувати важливість та доцільність впровадження національних особливостей вищезазначених країн.

3. Перейняти досвід, взявши до уваги особливості національних видів спорту, та відобразити його у змінах та доповненнях до нової програми занять з фізичного виховання Сумського національного аграрного університету.

Матеріали та методи дослідження.

1. Анкетування іноземних студентів, ознайомлення з їх звичками та особливостями національностей, характеристиками культури та побуту, видами спорту та ігор.

2. Теоретичний аналіз, узагальнення та підсумування результатів, оцінка їх доцільності та актуальності.

3. Аналіз науково-методичної літератури, документальних матеріалів, нормативних документів, що координують процес фізичного виховання іноземних студентів у вищих навчальних закладах України.

Результати дослідження та їх обговорення.

Згідно результатів міжкультурного діалогу, проведеного українськими студентами-волонтерами нам вдалося дізнатися досить корисну та актуальну інформацію. У наведених нижче даних оприлюднена вся зібрана інформація,

структурована та концентрована щодо культурних особливостей розглянутих країн.

Отже, фізичне виховання у сучасних вищих навчальних закладах повинне базуватися на толерантності, особистісно-орієнтованому навчанні та пристосувальному характері. Мається на увазі урахування усіх потреб студентів згідно їх етнічних груп, своєчасне виявлення певних цінностей та культурних особливостей та миттєве координування процесу навчання у правильному та ефективному напрямку.

Гружевський В. О. [3] вважає, що програма занять спортом для студентів-іноземців повинна носити інноваційний характер та вміщувати всі значущі характеристики попереднього етносередовища, відповідно яким здійснювався вплив певних фізичних вправ, ігор, активностей, тобто їх фундаментом є саме сенсорна корнвергенція.

Народно-національні рухливі ігри і фізичні вправи, які уособлюють засоби, що відображають особливості народної культури перетворилися в одну з дієвих форм підготовки молодого покоління до життя [4]. А своєчасне і правильне виявлення етнічних особливостей формування мотиваційних цінностей до значущості засобів фізичної культури дозволяє скоординувати процес вдосконалення потенційних як інтелектуальних, так і фізичних можливостей молоді [1].

Китай.

Китайська система фізичного виховання зараз перебуває у стані реформації на американський лад, переорієнтацію з вчителе-центрованої системи до уче-центрованої. Визначені зміни в сфері фізичної культури і спорту здійснюються на усіх етапах реформування країни з застосуванням принципів наступності, поступовості, ролі практики, визначенні національної специфіки та інше. Реформам підлягають всі системи та підсистеми фізичної культури та спорту Китайської Народної Республіки. Особливе значення приділяється вдосконаленню механізму управління, в цілому на рівні країни, і на місцевому рівні, механізму управління спортом вищих досягнень, дитячо-юнацьким і масовим спортом, матеріально-технічною базою тощо. Курс фізичної культури є основною формою виховання у навчальних установах КНР. Наприклад у школах велику роль має пристосування одягу до активності школярів, так на великих перервах (після кожних двох занять для активізації мозку) діти стрибають на скакалках, грають у настільний теніс, бадмінтон, волейбол, бігують, разом виконують нескладку зарядку на шкільному майданчику. План на мінімальну кількість годин з фізичного виховання визначається державою, а також обов'язковим є складання іспиту з цього предмету оскільки спорт у Китаї має політичну та економічну значущість. Якщо ж кількість мінімальних годин порушено - до навчального закладу застосовуються штрафні та адміністративні санкції [5].

Африка.

Звичайно рушійною силою спорту є прогрес у вихованні спортсменів, їх витривалості, силі, жаги до досягнень. Цікаво зазначити, що у країнах Африки спорт має велике значення у житті суспільства. Любити активний спосіб життя привчають ще у школах. У найбільших країнах як, наприклад, Нігерія, Ефіопія чи Алжир, хоч і різняться особливості їх культури, та підхід до виховання зберігається. Так юніорів залучають до хокею з шайбою, легкої атлетиці,

звичайно ж футболу. Мало залишилось країн з сугобо національним, аутентичним видом спорту [8].

Для підтримки духу суперництва раз на два роки проводяться змагання з легкої атлетики серед молоді віком до 19 років; з історичного початку змагання (1994 рік) Маврикій займав переможне місце найчастіше [6]. Школи та вищі навчальні заклади забезпечуються фінансуванням для створення комфортних умов у спортивних залах, басейнах, на спортивних майданчиках. Але існує і перешкода, що помітна в усіх країнах без винятку. Це нестача кадрів. Саме так, заняття з фізичного виховання потребують кваліфікаційних вчителів, що залучаються з сусідніх країн, з Європи або на основі волонтерських проєктів.

Питання нестачі вихователів обговорювалася ще за часів СРСР та після-радянського періоду. Були збудовані стадіони, пункти тренувань, зали для занять тенісом, важко атлетикою та інше. Розвиток інших видів спорту (волейбол, гімнастика, веслування, кінний спорт, плавання, хокей на траві, вело- та автоспорт) гальмують, як вже було зазначено, відсутність необхідних фінансових коштів, слабка матеріально-технічна база, брак кваліфікованих тренерських кадрів [7]. Та не зважаючи на це навчальні заклади продовжують всебічну підтримку талатовитої молоді і на арені з'являється все більше та більше геніальних спортсменів африканського походження.

Туреччина та Арабські Емірати

Якщо подивитися в масштабі останнього сторіччя, зміни у турецькій системі освіти вражають увагу. У Туреччині величезна кількість шкіл, коледжів і ліцеїв, майже дві сотні університетів, де навчаються 4,5 мільйона студентів. За різними рейтингами як мінімум сім турецьких університетів входять в світову сотню кращих. Багато передових національних університетів Турції мають спеціальність Фізичного виховання та спорту або створюють можливості і для інших напрямів навчання. Так, наприклад, існують клуби з айкідо, боксу, автоспорту, шахів. Клуби відкриті для обох гендерів і пропонують займатися в гарних умовах. Фінансуються вищі навчальні заклади найчастіше за рахунок спонсорів і донорів. Так у деяких університетах з'явилося професійне спортивне обладнання, яке дозволить особливо здібним студентам ефективно покращувати свої навички.

Іноземні студенти, що починають своє навчання у вищих навчальних закладах, наприклад, Анкари - побачать, що у навчальній програмі неабияке місце має ісламська релігія. Поєднання світського та віри, хай-теку та історії. Така «політика» вносить правильне відношення до конкуренції, спокій до програшу та важливість вчитися на власних помилках.

Мабуть найбільша увага приділяється, все ж таки, національному спорту - шахам. За підтримки Федерації шахів Туреччини (TSF) було створено десятки тисяч шахових класів та клубів у містах і провінціях аби підготувати молодь до турнірів та не здавати позицій на світовому рівні. Як зазначила голова Федерації Гулькиз Тулай - турецькі спортсмени завоювали дві золоті, дві срібні та п'ять бронзових медалей на Чемпіонаті Європи з шахів у Польщі, а тому реалізація цих проєктів має безсумнівне значення [9].

Країни арабського Сходу мають спільне історичне минуле і є досить гомогенним простором для цивілізації й культури. Однак через велику територію, до складу якої входять 21 країна разом з Палестинською автономією, за такими показниками не вбачається однорідності; географічне

положення, рівень життя, система освіти, тощо. Рівень освіти в ісламських країнах, згідно з ЮНЕСКО, є невисоким, а в деяких регіонах кількість неписьменного населення досягає навіть 80—86% [10]. Висновки дисертаційних досліджень з фізичного виховання, автори яких походять з арабських країн, свідчать про досить незадовільний стан організації занять з фізичного виховання у вузах цих територій. В наукових роботах зустрічаються окремі дані щодо стану фізичного виховання у арабських країнах [12]. Спортивні риси характеру притаманні 80—90% студентів ісламського походження [11]. І хоча дана дисципліна присутня у розкладі навчальних закладів, її відвідування не є обов'язковим. Фахівців з дисципліни недостатньо, спортивних приладь також всім не вистачає, а тому фізичне виховання молоді організовано за принципом самоврядування [13]. Спортивні риси характеру притаманні 80—90% студентів з арабських країн.

Висновки. Мотивація людини полягає у власному інтересі, перспективі розвитку та перемог. Студенти, через свій вік, досить амбіційні та активні, тому залучення їх до активного способу життя не має багатьох перешкод, особливо якщо для цього використані правильні методики фізичного виховання. Так, на прикладі нашого дослідження щодо культури та звичаїв різних країн, можна констатувати наступне: аби мотивувати студента до занять з фізичного виховання потрібно враховувати особливості його етносу. Таким чином студентам з ісламським віросповіданням можна пропонувати гру у шахи з перспективою на участь у змаганнях різного рівня, секцію боксу; студентам з Африки - футбол або легку атлетику, учням з Китаю - настільний теніс та бадмінтон. Залучення до загальних занять не тільки «спровокує» інтерес, а й зближить студентів різного походження, створить спільне бажання перемагати, досягати успіхів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бардамов Г. Б. (2008), Управление индивидуализацией подготовки спортсменов-борцов вольного стиля / Г.Б. Бардамов // Теория и практика физической культуры, №3. – С.52-54.
2. Біліченко О. (2011), «Особенности мотивации до занятий с физическим виховання у студентів», Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту, № 5, С. 3-5.
3. Гружевський В. О. (2014), «Целесообразность использования инновационных технологий в формировании личностно- ориентированной мотивации студентов к физическому воспитанию», ППМБПФВС, № 3, С. 28-30.
4. Мерквиладзе Г. Н. Грузинские подвижные игры / Г. Н. Мерквиладзе. – Тбилиси, 1921. – 122 с.
5. Лан Давей, Шаулинь Чень, Цзиньган Ма, А.Я Булашев. Природные рекреационные ресурсы Китая - важная составляющая для развития спортивно-оздоровительного туризма в стране. Слобожанський науково-спортивний вісник, 2007, № 12, С. 364-368.
6. AFRICAN JUNIOR CHAMPIONSHIPS. **Venues:** 1994 Algiers (ALG), 1995 Bouaké (CIV), 1997 Ibadan (NGR), 1999 Tunis (TUN), 2001 Réduit (MRI), 2003 Garoua (CMR), 2005 Tunis/Radès (TUN)
7. Кукушкин В. В., Все о спорте, 2 изд., т. 3, М., 1978;

8. Наиду Б., Спортивні зірки Африки, [пер. з англ.], М., 1981.
9. В Турции активно развивается шахматный спорт. AA// - Интернет ресурс: <https://www.aa.com.tr/ru>
10. Дженауи А. Образование в арабских странах // Перспективы.– 1992.– № 1/2. – С.64–65.
11. Рудик А.И., Лозовой В.И., Лутай Файсал Аль Мохаммед, Михалюк Е.Л. Физическая культура и спорт в системе школьного образования арабских стран (обзор) // Здоровье и образование: проблемы и перспективы: Материалы Всеукр. науч.-методич. конф. – Донецк, 2000. – С. 212—215.
12. Аль Шаар Амер Али. Обґрунтування шляхів вдосконалення керування фізичною культурою та спортом в Йорданії: Авт. дис. – К., 1998, – 18 с.
13. Хамди Мохаммед. Социально-педагогические предпосылки развития физической культуры и спорта в Алжирской Демократической Республике: Авт. дис. – М.: 1985. – 18 с.